

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษากับสังคมเป็นสิ่งที่ควบคู่กันอยู่ตลอดเวลา ณ ที่ใดมีสังคมที่นั้นย่อมมีการศึกษาอยู่ด้วย เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่คนในสังคมสร้างขึ้นมาเพื่อให้ผู้มาใหม่ หรือผู้เยาว์ได้เรียนรู้แบบพฤติกรรม ความเชื่อ ทักษะคติ และค่านิยมต่าง ๆ ของสังคมนั้น ๆ สังคมใดที่แบบแผนพฤติกรรม หรือเรียกรวม ๆ ว่า วัฒนธรรมคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง การศึกษาก็จะถ่ายทอดและรักษาค่านิยมตลอดเวลา แต่สังคมใดที่วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงหรือกระทบกับวัฒนธรรมใหม่ การศึกษาก็จะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมใหม่มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ความสำเร็จของการพัฒนาสังคมจึงขึ้นอยู่กับการศึกษาอย่างสำคัญ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2521 : 5)

งานมัธยมศึกษาเป็นงานด้านการพัฒนากำลังคนในระดับกลางที่มีความสำคัญมาก ดังที่ ก่อ สวัสดิทานิชย์ (2513 : 26) กล่าวว่า "การมัธยมศึกษาเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งสมควรที่จะได้รับการเอาใจใส่จากทุกฝ่ายอย่างจริงจัง ปัญหาคุณภาพของพลเมืองที่ดี การขาดแคลนกำลังคนระดับกลางที่ดีและปัญหาอื่น ๆ อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศย่อมเกี่ยวพันกับการจัดการมัธยมศึกษาทั้งสิ้น งานการมัธยมศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ยิ่งถ้าการมัธยมศึกษาขาดคุณภาพ การศึกษาแขนงอื่นจะเสื่อมโทรมคุณภาพของประชากรและกำลังของประเทศจะทรุดต่ำลง ซึ่งจะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดำเนินไปอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ"

การศึกษาในระดับมัศึกษามีอิทธิพลต่อการวางแผนชีวิตในอนาคตของเยาวชนที่กำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าอย่างมาก - เพราะทางเดินหรืออนาคตของเยาวชนในวันข้างหน้าจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับการศึกษาหรือการตัดสินใจเลือกศึกษาในระดับมัธยมศึกษาไม่น้อยทีเดียวย่อมเป็นที่ทราบกันแล้วว่าพลเมืองหรือกำลังคนของประเทศชาติต้องการมากนั้นก็คือพลเมืองที่มีการศึกษาในระดับกลาง หรือผู้ที่จบมัศึกษานั้นเอง แต่ทั้งนี้ก็ต้องให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะไปดำเนินอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศได้ จึงเห็นได้ว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนากำลังระดับกลาง (กระทรวงศึกษาธิการ 2516 : 1)

โรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยก็คือโรงเรียนสาธิต นอกจากหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นมูลฐานให้ได้มาตรฐานเพื่อช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปเต็มความสามารถแล้ว โรงเรียนสาธิตยังจัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ทางด้านการศึกษาอีก สาโรช บัวศรี (2510 : 950) กล่าวถึงอุดมคติในการจัดตั้งโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย มี 3 ประการ คือ

1. สำหรับเป็นที่ฝึกสอน ฝึกงาน สังเกตและศึกษาของนิสิตวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังศึกษาเล่าเรียนในทางการศึกษา
2. สำหรับเป็นที่วิจัย ในเรื่องทฤษฎีการสอน การปกครอง การวัดผล การแนะแนว การทำหลักสูตร ฯลฯ เพื่อให้วิชาการศึกษาหรือที่เรียกว่า วิชาครู ได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และได้ประโยชน์แก่นักเรียนสาธิตไปด้วยในตัว
3. สำหรับเป็นที่ "แสดงให้เห็น" แก่บุคคลทั่วไปหรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า "สาธิต" ในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ของการศึกษา เช่น วิธีสอนแบบต่าง ๆ วิธีแนะแนว การทำโรงเรียนมัธยมแบบประสมการปกครองแบบประชาธิปไตย ฯลฯ

อารี ลัดทวนวี (2507 : 33) กล่าวว่า "โรงเรียนสาธิตหรือโรงเรียนทดลอง เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการฝึกหัดครู ในการที่จะแปลภาคทฤษฎีออกมาเป็นภาคปฏิบัติ และเป็นสถานที่ที่จะขยายและเพิ่มพูนวิชาความรู้เกี่ยวกับเด็กวัยต่าง ๆ และชบวนการเรียนการสอน"

วิจิตร ศรีสอาน (2511 : 16 - 18) ได้กล่าวถึงโรงเรียนสาธิตที่จัดตั้งขึ้น มีหน้าที่ดังนี้

1. เป็นห้องทดลองหรือปฏิบัติการทางการฝึก
2. สาธิตการสอนทั้งแก่นักเรียนครู และครูจากโรงเรียนธรรมดา
3. สังเกตการสอน (Observation and Participatiop) คือให้นักเรียนครูสังเกตการสอนและมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียนสาธิตบางประเภทที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
4. ทดลองและวิจัย ทดลองวิธีสอน ทดลองหลักสูตร วิจัยเกี่ยวกับวิธีสอน วิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

ประกอบ คูปรรัตน์ (2515 : 125) กล่าวว่า โรงเรียนสาธิต คือ โรงเรียนที่สถาบันฝึกหัดครูในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยจัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เขียนเอาไว้อย่างงดงาม

ซึ่งอาจมีถึง 4 วัตถุประสงค์ หรือมากกว่านี้ กล่าวคือ

1. เพื่อการจัดการฝึกสอนนิสิตนักศึกษาวิชาครู
2. เป็นสถานที่ทดลองแนวคิดทางการศึกษา
3. เพื่อเป็นที่แสดงหรือเผยแพร่ทางการศึกษา และ
4. เพื่อเป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบสวัสดิการแก่อาจารย์ และบุคลากรของสถาบัน

การศึกษานั้น

ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ (2531 : คำนำ) กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนสาธิตไว้ว่า โรงเรียนสาธิตในฐานะที่เป็นโรงเรียนปฏิบัติการของสถาบันครุศึกษานั้น เพิ่งเกิดและเติบโตมาพร้อม ๆ กับการเติบโตของคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองมานี้เอง ถ้าจะนับเวลาแห่งการเติบโตก็เพิ่งประมาณ 30 ปีกว่าเท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่ยังไม่ยาวนานนักกับความเป็นสถาบัน แต่ยาวพอที่จะทำให้ได้เห็นบทบาทที่พึงจะเป็น ได้เด่นชัดขึ้น บทบาทที่พึงเป็นของโรงเรียนสาธิตนั้น เห็นได้ชัดว่ามี 4 ประการใหญ่ คือ การเป็นแหล่งปฏิบัติการทางครุศึกษา การสาธิตแนวคิดและวิธีการของการศึกษาแนวใหม่ การทดลอง วิจัย ค้นคว้าทางสาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และการเป็นแหล่งสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ บทบาททั้ง 4 นี้ ถือได้ว่าเป็นบทบาทหลักที่ทำให้โรงเรียนสาธิตมีลักษณะพิเศษ และมีหน้าที่พิเศษแตกต่างไปจากโรงเรียนประเภทอื่น ๆ การที่โรงเรียนสาธิตจะทำหน้าที่สำคัญและพิเศษดังกล่าวมาแล้วได้นั้นจำเป็นต้องได้รับความสนใจ ได้รับความเข้าใจ ได้รับความจริงใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนับแต่คณาจารย์และผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ คณาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนสาธิตเอง ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนทั่วไปเพื่อที่จะได้ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอสนับสนุนได้อย่างถูกต้องตรงเป้าหมายของโรงเรียน

ทิพดี อ่องแสงคุณ (2531 : บทนำ) กล่าวว่า ในวงการศึกษาดังเป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนสาธิตเป็นโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวอย่างด้านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติการทางการศึกษาแก่โรงเรียนทั่วไป แต่เดิมนั้นโรงเรียนสาธิตจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งฝึกการเรียนการสอนของการฝึกหัดครู ต่อมาได้ขยายบทบาทหน้าที่เป็นแหล่งทดลอง ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางการศึกษา เป็นหน่วยปฏิบัติการทางด้านวิชาการ การได้รับการยอมรับดังกล่าว เป็นผลมาจากความก้าวหน้าในการจัดการศึกษา การบริหารงานโรงเรียน การจัดหลักสูตร และองค์ประกอบของโรงเรียนสาธิตอันได้แก่ครูนักเรียน และผู้ปกครอง

โรงเรียนสาธิตมีบทบาทหลายอย่าง กล่าวคือ ทำหน้าที่ให้การศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษาแก่นักเรียน ในขณะที่เดียวกันก็มีบทบาทที่จะต้องเป็นผู้นำนิสิตนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

ในวิชาชีพครูภาคปฏิบัติตลอดจนทำหน้าที่ทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ ให้เป็นตัวอย่าง สมคิด อิศรวัดน์ ได้เสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิตเนื่องในการสัมมนาการจัดและบริหารโรงเรียนสาธิต ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างวันที่ 18-20 พฤษภาคม 2520 โดยมีผู้แทนของโรงเรียนสาธิตจากทุกมหาวิทยาลัย ผู้แทนจากทบวงมหาวิทยาลัย กรมการฝึกหัดครู รองคณบดีคณะครุศาสตร์ และหัวหน้าภาควิชาที่เกี่ยวข้อง รวม 46 คน ผลการศึกษาของเขาสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนสาธิตทุกแห่งอยู่ในแนวเดียวกัน คือเป็นหน่วยปฏิบัติการทางด้านวิชาการแก่นิสิต เป็นสถานศึกษาทดลองค้นคว้า และวิจัยทางการศึกษา เป็นแหล่งวิทยาการทางการจัดและดำเนินการศึกษา ตลอดจนการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2523 : 29 -30)

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของโรงเรียนสาธิตในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยจะพบว่า มีวัตถุประสงค์หลักคล้าย ๆ กัน คือ

1. เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการในด้านวิชาครุศาสตร์แก่นิสิตครุศาสตร์ หรือ ศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาแก่คนระดับปริญญา
2. เพื่อเป็นสถานศึกษา วิจัย ทดลอง ค้นคว้า ทดความรู้และแนวปฏิบัติที่จะปรับปรุงวิชาครุศาสตร์ ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแหล่งวิชาการจัด และดำเนินการศึกษาและการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนทั่วไป
4. เพื่อดำเนินการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติปัญญา ศิลธรรม และสังคม เพื่อจะช่วยให้เด็กนักเรียนแต่ละคนได้เจริญเติบโตเต็มที่เท่าที่ควรจะเป็นในทุกด้าน เพื่อจะผลิตพลเมืองที่ดีในอนาคตให้แก่ประเทศชาติ (โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ 2524 : 2)

ถึงแม้ว่าโรงเรียนสาธิตจะมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการฝึกหัดครู แต่การดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตในส่วนที่ดำเนินการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ ศิลธรรมและสังคมได้เจริญเติบโตเต็มที่ได้นั้น โรงเรียนสาธิตก็ต้องดำเนินการบริหารโรงเรียนเช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมโดยทั่วไป คือ

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานบุคคล
3. การบริหารงานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ และการบริการ
4. การบริหารงานที่สัมพันธ์กับชุมชน
5. การบริหารกิจการนักเรียน

ภาระกิจของผู้บริหารการศึกษาดังกล่าวทั้ง 5 ข้อนี้ นับว่าเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานของตนบรรลุเป้าหมายของการมัธยมศึกษาได้

จากภารกิจทั้ง 5 ประการนั้น การบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารทั้งนี้ เป็นเพราะว่าการบริหารกิจการนักเรียนนั้น หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจการต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกเรื่อง ในส่วนที่ไม่ใช่การเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งควบคุมไปถึงเรื่องต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การรับเด็กเข้าเรียน
2. การลงทะเบียนเรียน
3. การแบ่งกลุ่มชั้นเรียน
4. การปฐมนิเทศ
5. การจัดให้ทุนการศึกษา
6. การจัดกิจกรรมนักเรียนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร
7. การจัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ
 - 7.1 การบริการอาหารกลางวัน
 - 7.2 การบริการสุขภาพอนามัย
 - 7.3 การบริการหอพัก
 - 7.4 การบริการให้คำปรึกษาหารือหรือแนะแนว
 - 7.5 การบริการให้ทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ
 - 7.6 การบริการซ่อมเสริม
8. การรักษาวินัยและความประพฤตินักเรียน
9. การทำระเบียบสะสมเก็บหลักฐานและประวัตินักเรียน
10. การวิจัยประเมินผลและติดตามผลเมื่อนักเรียนสำเร็จแล้ว

จากการศึกษาลักษณะงานดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยคิดว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นสิ่งที่น่าศึกษาวิจัย ทั้งนี้เพราะนักเรียนโรงเรียนสาธิตระดับมัศึกษามีบุคลิกแตกต่างจากนักเรียนอื่น ๆ เนื่องมาจากลักษณะการเข้าศึกษาในโรงเรียน คือ นักเรียนส่วนหนึ่งเป็นบุตรหลานบุคลากรของมหาวิทยาลัยที่โรงเรียนสาธิตนั้น ๆ สังกัดอีกส่วนหนึ่งเป็นบุตรหลานบุคคลภายนอกที่สอบคัดเลือกเข้ามาศึกษา

จึงทำให้นักเรียนโรงเรียนสาธิตระดับมัศึกษามีทั้งนักเรียนที่มีความสามารถ เก่งปานกลาง อ่อน พื้นฐานความสนใจ และความคาดหวังของครอบครัวแตกต่างกัน เมื่อเข้ามาอยู่ในระบบโรงเรียนนักเรียนโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาจึงมีบุคลิกแตกต่างจากนักเรียนโรงเรียนอื่นอันมีผลทำให้การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาแตกต่างไปจากโรงเรียนอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงจะทำการศึกษาถึงสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของ

โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การแบ่งกลุ่มนักเรียน
2. การปฐมนิเทศ
3. การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน
4. การทำระเบียบและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน
5. การจัดกิจกรรมนักเรียน
6. การบริการสุขภาพและอนามัย
7. การจัดและบริการแนะแนว
8. การให้ทุนการศึกษา

เพื่อเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงการบริหารและการปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนของโรงเรียน ให้สามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีจริยธรรม และคุณธรรม เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร จากความคิดเห็นของผู้บริหาร และของอาจารย์รวม 5 โรงเรียนดังนี้
 1. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 4. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
 5. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ตามหัวข้อดังนี้

1. การแบ่งกลุ่มนักเรียน
2. การปฐมนิเทศ
3. การรักษาระเบียบวินัยนักเรียน
4. การทำระเบียบและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน
5. การจัดกิจกรรม
6. การบริการสุขภาพและอนามัย
7. การจัดและบริการแนะแนว
8. การให้ทุนการศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่า

1. จะได้ทราบถึงสภาพในการบริหารจัดการนักเรียนในโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร
2. จะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร
3. จะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการนักเรียน ของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนสาธิตในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่สอนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง ได้แก่

1. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
5. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้บริหาร หมายถึง อาจารย์ในโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาที่ดำรงตำแหน่งรับผิดชอบ และมีอำนาจตัดสินใจในกิจกรรมสายงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น โดยทำหน้าที่ผู้บริหาร

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533

กิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือที่เกี่ยวกับวิชาการที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร การบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบโดยตรง และจะต้องดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการนี้ให้เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งเป็นงานย่อยต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย 8 ประการ ดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารและอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจการนักเรียนในโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 แห่ง

1. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)
2. โรงเรียนมัธยมสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
5. โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยประกอบด้วยกลุ่มบุคลากร 2 กลุ่ม

คือ

- 2.1 กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นแต่ทำหน้าที่ในลักษณะดังกล่าว
- 2.2 กลุ่มอาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2533

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ชุด สำหรับสอบถามกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด หลักการ และการจัดระบบงานการบริหารกิจการนักเรียน นำมาสรุปกรอบความคิดหลักที่จะใช้ในการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน

3.3 รวบรวมแนวคิดจากข้อ 1 และข้อ 2 มากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหา

ในแบบสอบถาม

3.4 สร้างข้อคำถามของแบบสอบถามตามรายละเอียดและประเด็นสำคัญที่กำหนด

ไว้เกี่ยวกับ

3.4.1 สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4.2 ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของหน่วยงาน

ผู้ตอบแบบสอบถาม

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุง

3.6 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไข

3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อแก้ไขอีกครั้งแล้วนำมาใช้ในการสอบถาม

4. ลักษณะของแบบสอบถาม

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับสภาพการบริหาร ปัญหา และอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเพศ อายุ วุฒิ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียน

5. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

ลำดับขั้นในการเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย คำนิยมที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย และรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ